

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 3447/2021
25.11.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: др Драгише Б. Слијепчевића, председника већа, Јасмине Стаменковић и др Илије Зиндовића, чланова већа, у правној ствари тужиоца Социјалистичке партије Србије, Нови Београд, коју заступају др Ивица Р. Чолак и Андреа И. Николић, адвокати из ..., против тужених Републике Србије коју заступа Државно правобранилаштво, Одељење у Нишу, АА из ..., ББ из ..., ВВ из ..., ГГ из ..., ДД из ..., ЂЂ из ..., ЕЕ из ..., ЖЖ из ..., ЗЗ из ..., које све заступа Горан Мијалковић, адвокат из ... и Ана Матић Алимпијевић, адвокат из ..., ради својине и права коришћења, вредност спора 13.000.000,00 динара, одлучујући о ревизији тужених изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 958/2020 од 22.10.2020. године, у седници одржаној дана 25.11.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

УСВАЈА СЕ ревизија тужених.

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Нишу Гж 958/2020 од 22.10.2020. године и пресуда Вишег суда у Пироту П 1744/17 од 24.01.2020. године, тако што се **ОДБИЈА** тужбени захтев тужиоца Социјалистичке партије Србија, Нови Београд, да се према туженима Републици Србији, АА из ..., ЖЖ из ..., ЗЗ из ..., ББ из ..., ВВ из ..., ГГ из ..., ДД из ..., ЂЂ из ... и ЕЕ из ... утврди да тужилац има право својине на згради број ... која носи назив Зграда ... у улици ... број ... у ..., на кат.парц.бр. ... КО ..., уписано у лист непокретности број ... КО ..., као и право коришћења на земљишту на кат.парц.бр. ... КО ... и то земљишту под зградом – објектом у површини од 2 ара и 79 м², земљишту уз зграду – објекат у површини од 5 ари 00 м² и воћњаку 1. класе у површини од 1,77 м², што чини укупну површину од 9 ари и 56 м², те да су тужени дужни да то признају и трпе, као неоснован.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужилац да туженима на име трошкова парничног поступка исплати и то туженој Републици Србији износ од 188.500,00 динара, а осталим тужиоцима солидарно износ од 193.500,00 динара, све у року од 15 дана по пријему писменог отправка пресуде.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Пироту П 1744/17 од 24.01.2020. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиоца, па је према туженима утврђено да тужилац има право својине на згради број ..., која носи назив Зграда ... у улици ... број ... у ... на кп.бр. ... КО ... уписано у лист непокретности број ... КО ..., као и право коришћења на земљишту на кат.парц.бр. ... КО ... и то земљишту под зградом – објектом у површини

од 2 ара и 79 м2, земљишту уз зграду – објекат у површини од 5 ари 00 м2 и воћњаку 1. класе у површини од 1,77 м2, што чини укупну површину од 9 ари и 56 м2, што су тужени дужни да признају и трпе. Ставом другим изреке, одбијен је као неоснован приговор недостатка активне легитимације тужиоца Социјалистичке партије Србије коју је изјавила тужена Република Србија. Ставом трећим изреке, одбија се приговор недостатка пасивне легитимације на страни тужене Републике Србије. Ставом четвртим изреке, обавезана је тужена Република Србија да тужиоцу на име трошкова парничног поступка за део поступка од подношења тужбе и преиначења тужбеног захтева 03.07.2019. године, исплати износ од 213.000,00 динара у року од 15 дана од правноснажности пресуде са законском затезном каматом од дана извршности пресуде до исплате. Ставом петим изреке, обавезани су тужени Република Србија, АА, ЖЖ, ЗЗ, ББ, ВВ, ГГ, ДД, ЋЋ, ЕЕ да тужиоцу на име трошкова поступка насталих након преиначења тужбеног захтева поднеском од 03.07.2019. године, солидарно исплате износ од 213.000,00 динара у року од 15 дана од правноснажности пресуде, са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж 958/2020 од 22.10.2020. године одбијене су као неосноване жалбе тужених и потврђена пресуда Вишег суда у Пироту П 1744/17 од 24.01.2020. године.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени су благовремено изјавили ревизију, због погрешне примене материјалног права.

Испитујући правилност побијане пресуде на основу члана 408. Закона о парничном поступку, Врховни касациони суд је оценио да је ревизија тужених основана.

Доношењем побијане пресуде није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, спорна непокретност (према уверењу о кретању за КО ... 19... – карнет ...) је била уписана на ВВ1. Променом 389/1978 непокретност је евидентирана као друштвена својина на Скупштину Општину Пирот. Променом 260/1987 предметна непокретност уписана је на поседовни лист број ... на Општински Комитет СК Пирот, као друштвена својина. Уговором о купопродаји број .../..., предметну непокретност је купио Општински Комитет СК Пирот, од Општине Пирот као продавца и од тада је у државини спорне непокретности, а вршена су и одређена улагања ради адаптације и оправака. Купопродајна цена и каснија улагања уплаћена су од прихода ОКСК Пирот (чланарине).

На основу члана 13. и 14. Закона о финансирању политичких партија („Службени лист СРЈ“ број 73/2000) спорна непокретност је била уписана на име Државне заједнице Србије и Црне Горе, а корисник Република Србија. Тужилац спорну непокретност има у државини преко 20 година. Према члану 43. Статута Социјалистичке партије Србије њену имовину чини целокупна имовина Социјалистичког савеза радног народа и СКС. Одлуком са ванредног 12. Конгреса СК Србије и о оснивању Социјалистичке партије Србије – чланом 3. предвиђено је да се

сва имовина (покретна, непокретна и финансијска средства СКС), преноси на СПС. Према члану 68. Статута СПС од 02.03.1966. године целокупна имовина СПС-а је недељива и њоме располаже и управља Главни одбор, односно одбори које он својом одлуком овласти. Решењем Агенције за реституцију подручне јединице у Нишу од 22.10.2018. године спорна имовина (као национализована) враћена је правним следбеницима пок. ВВ – овде туженим физичким лицима. На основу тог решења та лица су у Служби за катастар непокретности уписани као сувласници са припадајућим уделима.

При овако утврђеном чињеничном стању нижестепени судови су закључили да је тужбени захтев тужиоца основан. Спорна имовина није власништво савезних друштвено политичких организација, већ Општинског Комитета СК Пирот чији је правни следбеник тужилац. Непокретност је купљена 1979. године од чланарине ООСК Пирот. Списак промена 271/2003 када је спорна непокретност била уписана на име Државне заједнице Србије и Црне Горе није могао бити основ за стицање својине у корист те заједнице на тој непокретности. Како је тужилац, преко општинске организације СК у Пироту у непрекидној државини спорне непокретности још од 1979. године – дакле преко 20 година, то је сходно члану 28. став 4. и члану 74. став 3. ЗОСПО постао власник на тој непокретности. У овом случају на страни тужиоца постоји савесност јер је општина Пирот била носилац права својине на непокретности (по основу национализације) и право својине је уговором о продаји пренела на правног претходника тужиоца за коју непокретност је исплаћена уговорена цена, а касније су вршена и одређена улагања у ту непокретност.

По оцени Врховног касационог суда, овакво правно становиште нижестепених судова се не може прихватити као правилно.

Наиме, из утврђеног чињеничног стања произилази да је спорна непокретност одузета од правног претходника тужених физичких лица ВВ у поступку национализације 1959. године и то решењем Комисије за национализацију при НОО Пирот број 03-312/2-59 од 17.09.1959. године и иста је постала друштвена својина. Међутим, према члану 2. став 1. тачка 34. Закона о враћању одузете имовине и обештећењу („Службени гласник Републике Србије“ број 72/2011, 108/2013) предвиђено је да се право на враћање имовине по одредбама овог закона може остварити за имовину одузету применом Закона о национализацији најамних зграда и грађевинског земљишта („Службени лист ФНРЈ“ број 52/58). Делимичним решењем Агенције за реституцију – Подручне јединице Ниш број 46-014734/2013 од 22.10.2018. године спорна имовина је враћена и утврђено право својине законским наследницима пок. ВВ бившег из ..., са одговарајућим обимом удела. Решење је правноснажно, а овде тужени – физичка лица су по основу тог решења у Служби за катастар непокретности Општине Пирот уписани као сувласници у одговарајућој квоти.

Према члану 20. ЗОСПО прописано је да се право својине стиче по самом закону, на основу правног посла и наслеђивањем (став 1). Право својине стиче се и одлуком државног органа, на начин и под условима одређеним законом (став 2).

У конкретном случају, између тужиоца и тужених постоји сукоб различитих правних основа за стицање права својине на спорној непокретности. Тужилац своје

право својине темељи на одржају уз савесност која се темељи на уговору о купопродаји од 29.03.1979. године. Друготужени своје право својине темеље на правноснажној одлуци Агенције за реституцију (решење од 22.10.2018. године). Друготужени (физичка лица) су у јавним књигама, по основу назначеног решења Агенције за реституцију, законито укњижени као власници (сувласници), спорне непокретности. Тужиоци нису оспорили такав упис у складу са одредбама чл. 42. и 47. Закона о поступку уписа у катастар непокретности и водова („Службени гласник РС“ бр. 41/18... 15/20). Решење о реституцији је постало правноснажно, а редовни суд се не може упуштати у правилност акта који је донет у управном поступку. Стога Врховни касациони суд налази да је тужбени захтев тужиоца неоснован.

На основу члана 416. став 1. ЗПП одлучено је као у изреци.

Одлука о трошковима поступка донета је на основу члана 154, 155. и 165. став 2. ЗПП. Тужени су успели у спору и сходно томе имају право на трошкове поступка и то: првотуженој Републици Србији – за стручни састав одговора на тужбу 37.500,00 динара, за стручни састав жалбе 78.000,00 динара и за стручни састав ревизије 78.000,00 динара, што укупно чини износ од 193,500,00 динара. Друготужени су имали следеће трошкове и то: за заступање на рочишту од стране стучног лица и то од 13.12.2019. године износ од 39.000,00 динара, за заступање на рочишту од 24.01.2020. године износ од 39.000,00 динара, за стручни састав жалбе износ од 78.000,00 динара, за стручни састав ревизије 78.000,00 динара, све по АТ, колико је и тражено, што чини укупно износ од 234.000,00 динара. Трошкови судских такси нису досуђени јер нису тражени, а пуномоћнику друготуженог нису признати остали трошкови (састав поднеска) јер исти нису били нужни.

**Председник већа - судија
др Драгиша Б. Слијепчевић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић